

แบรนด์เสื้อผ้าแฟชั่นบาติก แนวสตรีทแวร์ เพื่อ
ส่งเสริมอุตสาหกรรมพื้นบ้านบาติก ในจังหวัดปัตตานี

“ตา-นิ บาติก”

BATIK STREETWEAR BRAND

FOR PROMOTING LOCAL BATIK INDUSTRY IN PATTANI PROVINCE

“TA-NI BATIK”

อาภาณุช แสนสะอาด
ARPANOOT SANSA-ARD

ศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชา นิเทศศิลป์ ภาควิชานิเทศศิลป์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2565

แบรนด์เสื้อผ้าแฟชั่นบาติก แนวสตรีทแวร์ เพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่งเสริมอุตสาหกรรมพื้นบ้านบาติก ในจังหวัดปัตตานี

“ตา-นิ บาติก”

BATIK STREETWEAR BRAND

FOR PROMOTING LOCAL BATIK INDUSTRY IN PATTANI PROVINCE

“TA-NI BATIK”

อาภาณุช แสนสะอาด
ARPANOOT SANSARD

ศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชา. นิเทศศิลป์ ภาควิชานิเทศศิลป์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2565

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรม ศิลปะและการออกแบบ
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองศิลปนิพนธ์

หัวข้อศิลปนิพนธ์ แบรินด์เสื้อผ้าแฟชั่นบาติก แนวสตรีทแวร์เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรม
พื้นบ้านบาติกในจังหวัดปัตตานี “ ตานี บาติก ”
BATIK STREETWEAR BRAND FOR PROMOTING LOCAL
BATIK INDUSTRY IN PATTANI PROVINCE TA-NI BATIK

นักศึกษา นางสาวอาภาณุช แซนสะอาด
รหัสประจำตัว 62020279
หลักสูตร ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา นิเทศศิลป์
ภาควิชา นิเทศศิลป์
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2565
อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ อาจารย์ ภาพแพรว รัตรสาร

()

อาจารย์ที่ปรึกษา

วันที่ 2 เดือน ก.ค. พ.ศ. 2566

หัวข้อศิลปนิพนธ์

แบรนด์เสื้อผ้าแฟชั่นบาติก แนวสตรีทแวร์เพื่อส่งเสริม
อุตสาหกรรมพื้นบ้านบาติก ในจังหวัดปัตตานี “ตานิ บาติก”
BATIK STREETWEAR BRAND FOR PROMOTING LOCAL
BATIK INDUSTRY IN PATTANI PROVINCE TA-NI BATIK

นักศึกษา

นางสาวอาภาณุช แสนสะอาด

รหัสประจำตัว

62020279

หลักสูตร

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชา

นิเทศศิลป์

ภาควิชา

นิเทศศิลป์

คณะ

สถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา

2565

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์

อาจารย์ ภาพแพรว รัตสราร

บทคัดย่อ

ผ้าบาติกหรือผ้าปาเต๊ะ เป็นผ้าที่มีถิ่นฐานมาจากทางภาคใต้ และได้รับอิทธิพลมาจากแถบ
มลายู โดยส่วนใหญ่ชาวบ้านมักทำลวดลายให้สอดคล้องกับธรรมชาติ วัฒนธรรมและถิ่นที่อยู่ ใน
ประเทศไทยนั่นเองก็ได้รับอิทธิพลมาเช่นกัน ทำให้ในแต่ละจังหวัดในแถบภาคใต้ นั้นมีลายเฉพาะในแต่ละ
จังหวัด และหนึ่งในจังหวัดที่มีอุตสาหกรรมบาติกขนาดใหญ่ นั้นคือจังหวัดปัตตานี ซึ่งมีหลากหลาย
เทคนิคเฉพาะ และเทคนิคที่นิยมทำกันในพื้นที่นั้นคือ การพิมพ์ด้วยแม่พิมพ์ ซึ่งมีหลากหลายตัวพิมพ์
ทั้ง บล็อกพิมพ์ที่เป็นไม้ บล็อกพิมพ์โลหะ บล็อกพิมพ์ทองเหลือง ซึ่งทำให้เกิดการสร้างลายที่เป็น จีโอ
เมตริก ที่มาจากสภาพแวดล้อมในชุมชน เช่น การถอดลายมาจากเรือกอลและ การถอดลายมาจาก
กระเบื้องของชาวมลายู เป็นต้น ปัญหาที่ทำให้เกิดการวิจัยคือ การทำผ้าบาติกในพื้นที่จังหวัดปัตตานี
ส่วนใหญ่เป็นการทำเป็นกลุ่มเล็กๆในแต่ละตำบล และเน้นขายแบบชาวบ้าน ไม่ได้มีการสร้างแบรนด์
ตั้งและการโปรโมทที่ดี ทำให้การซื้อขายค่อนข้างยากและเฉพาะแหล่ง จึงสร้างแนวทางการแก้ไขโดย
การสร้างแบรนด์ตั้งให้เป็นแบรนด์ตั้งประจำจังหวัดที่นักท่องเที่ยวหรือ ผู้ซื้อขายออนไลน์ สามารถซื้อ
ขายและเป็นที่ยอมรับในกลุ่มคนรุ่นใหม่

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปะนิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สำเร็จหากไม่มีเงินทุนตลอดระยะเวลา4ปีที่ผ่านมาของข้าพเจ้า โดยผู้สนับสนุนให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้และเติบโตมาอย่างดี นั่นคือ นายพิทยา แสนสะอาด นางทัศนีย์ สิงห์แพร บิดามารดาที่ข้าพเจ้าเคารพรัก และบุคคลที่คอยสนับสนุนข้าพเจ้าในสายงานนี้มาตลอดตั้งแต่เด็ก นางสาว อุฬารัตน์ แสนสะอาด และขอบคุณ พี่น้องร่วมสายเลือดของข้าพเจ้าทั้งสองคนที่ คอยช่วยเหลือยามข้าพเจ้านั้นขาดแคลนทุนทรัพย์ โดยทั้งโปรเจกต์นี้จะไม่เกิดขึ้นเลย หากไม่ได้ กัลยาณมิตรที่ดีของข้าพเจ้าในการช่วยเหลืองาน อันได้แก่ นาย ภูมิพัฒน์ สุขประเสริฐศรี นางสาววาสนา วิเศษดอนหวาย, คุณมะเนย วจ4 คุณฟ้า วจ4 คุณแนน วจ4 คุณเบน นศ4 คุณธีระ พต4 คุณภูรี ฟิล์ม2 คุณจอนห์นี่ นศ4 คุณแมลงปอ ให้คำแนะนำสำหรับการลงพื้นที่ คุณก๊ นศ4 คุณ สัมฉุน นศ4 คุณชม วจ3ที่ให้ยืมอุปกรณ์ คุณ ป๊อปปีสำหรับคำแนะนำ กำลังใจของงาน คุณปฎิภาณ สิทธิอังกูร คุณ สิปกร ไชยเสนา และคนอื่นๆที่ข้าพเจ้าอาจไม่ได้กล่าวถึงในทั้งนี้ข้าพเจ้าต้องขอขอบคุณ ข้อมูลการทำงาน และเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น ที่สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยให้ข้อมูลและความรู้แก่ข้าพเจ้าได้อย่างดียิ่งพร้อมสะท้อนให้เห็นถึงความมั่งคั่งของสามจังหวัดชายแดนใต้และภูมิภาคใต้ และขอบคุณพี่ๆสถาปประจำกลุ่ม ลีมาบาติกที่คอยให้คำแนะนำ และความรู้ในการทำผ้าบาติกเป็นอย่างดี และคอยช่วยแนะแนวทางในการทำงานจนสำเร็จลุล่วง ทั้งนี้ข้าพเจ้าอยากขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษา อ.ภาพแพรว รัตสรสารที่ยังเชื่อมั่นว่าข้าพเจ้าจะทำงานสำเร็จได้อย่างลุล่วง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	I
กิตติกรรมประกาศ.....	II
สารบัญ.....	III
สารบัญรูป.....	V
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	1
1.3 ขอบเขตการศึกษา.....	1
1.4 ขั้นตอนของการศึกษา.....	1
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	2
บทที่ 2 ข้อมูลการทำผ้าบาติกในจังหวัดปัตตานี.....	3
2.1 การศึกษาหาข้อมูลการทำผ้าบาติกในจังหวัดปัตตานี.....	3
2.2 เทคนิคการทำบาติกพิมพ์ลาย.....	4
2.3 ประเภทลือกพิมพ์ผ้าบาติก.....	6
2.4 อุปกรณ์ในการทำผ้าบาติก.....	9
บทที่ 3 ลวดลายที่สื่อความเป็นปัตตานี.....	13
3.1 การค้นคว้าข้อมูลที่มาจากปัตตานี.....	13
3.2 ด้านสถาปัตยกรรม.....	14
3.3 ด้านวัฒนธรรม.....	17
บทที่ 4 การออกแบบแบรนด์แฟชั่น-หลักการออกแบบแบรนด์และลายผ้า.....	31
4.1 การออกแบบแบรนด์.....	31
4.2 การหาข้อมูล Research.....	31
4.3 การกำหนดเป้าหมาย.....	31
4.4 ศึกษาการตลาดจากคู่แข่ง.....	31
4.5 งานดีไซน์ Design.....	33
บทที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล และ แนวคิดในการสร้างสรรค์.....	37
5.1 แนวคิดการสร้างแบรนด์ ตานี TANI.....	37
5.2 Collection Welcome to Pattani.....	37
5.3 การวิเคราะห์ลวดลายใน Collection.....	38
บทที่ 6 การออกแบบ.....	41
6.1 การออกแบบและพัฒนาแบบร่าง.....	41
6.2 แบบร่างในการทำลายผ้าและตัดเย็บ.....	42

6.3 แบบร่างโปสเตอร์.....	44
6.4 แบบร่างผลิตภัณฑ์.....	45
6.5 แบบร่างรูปเล่ม.....	45
บทที่ 7 ชิ้นผลงาน.....	46
7.1 โลโก้/Logo.....	46
7.2 ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกาย.....	46
7.3 Package.....	48
7.4 รูปเล่ม.....	49
7.5 Poster.....	49
7.6 รวบรวมผลงาน.....	50
บทที่ 8 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	51
8.1 บทสรุป.....	51
8.2 ปัญหา และ ข้อจำกัดทางการศึกษา.....	51
8.3 ข้อเสนอแนะ.....	51
บรรณานุกรม.....	52
ประวัติผู้เขียน.....	53

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
2.1 สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา.....	3
2.2 กลุ่มลีมาบาติก.....	4
2.3 เทคนิคการทำบาติกเขียนลาย.....	4
2.4 เทคนิคการทำบาติกพิมพ์ย้อมสี.....	5
2.5 เทคนิคการทำบาติกพิมพ์เทียนระบายสี.....	5
2.6 แม่พิมพ์บล็อกทองเหลือง.....	6
2.7 แม่พิมพ์บล็อกสังกะสี.....	7
2.8 แม่พิมพ์บล็อกไม้.....	8
2.9 อุปกรณ์ทำบาติก.....	9
2.10 เทียนบาติก.....	9
2.11 บล็อกพิมพ์บาติกแต่ละประเภท.....	10
2.12 ผ้า.....	10
2.13 สีย้อมสังเคราะห์.....	11
2.14 สีย้อมจากธรรมชาติ อำเภอกีรี.....	11
2.15 จันดี.....	12
2.16 กรดโซเดียมซลิเกต.....	12
3.1 สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา.....	13
3.2 คุณสรารุณี เดชกมล.....	13
3.3 ชุมชนก้อตาจันอ.....	14
3.4 ภายในถนนอาเนาะรู.....	14
3.5 รูปเฉลี่ยของบหลังคาแบบจีนผสมมลายู.....	15
3.7 เฉลี่ยของแบบ มลายู.....	15
3.8 บันหน้าหลังคาสลักคำว่าพระเจ้า.....	16
3.9 ลวดลายของเฉลี่ยมลายู แบบเรขาคณิต.....	16
3.10 ประเพณีลาซัง.....	17
3.11 ประเพณีแห่ขนกในอดีต.....	18
3.12 ประเพณีแห่ขนกในปัจจุบัน.....	18
3.13 พิธีสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว.....	19
3.14 สุสานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว.....	20
3.15 มัสยิดกรือแซะ.....	20
3.16 ลวดลายของเรือกอและ.....	21
3.17 ชิ้นส่วนของเรือกอและ.....	21

3.18 ลวดลายต่างๆในเรือกอและ.....	22
3.19 ลวดลายของเรือกอและ.....	22
3.20 ผ้าไหมจวนตานี.....	23
3.21 ผ้าไหมจวนตานี2.....	24
3.22 ลวดลายของผ้าบาติกที่ถอดมาจากผ้าจวนตานี.....	25
3.23 ลวดลายของผ้าบาติกที่ถอดมาจากผ้าจวนตานี2.....	26
3.24 เทคนิคการพิมพ์บาติกแบบบล็อกพิมพ์กลุ่มสีมาบาติก.....	26
3.25 คุณค่าเจ้าของแบรนด์บาราโหมบาร์ซ่า.....	27
3.26 รูปภาพภายในร้าน บาราโหมบาร์ซ่า.....	27
3.27 อาหารพื้นเมืองเมืองปัตตานี.....	28
3.28 ลายผ้าของบาราโหมบาร์ซ่า.....	28
3.29 ลายผ้าของบาราโหมบาร์ซ่า2.....	29
3.30 ลายผ้าของบาราโหมบาร์ซ่า3.....	30
4.1 ความแตกต่างระหว่างแบรนด์.....	32
4.2 Marketing mix ของแบรนด์ตานี.....	32
4.3 ตัวอย่าง Grid Format.....	33
4.4 ตัวอย่าง Logo Clear space.....	34
4.5 ตัวอย่าง Colour usage.....	34
4.6 Usage minimum size.....	35
4.7 Typography ของแบรนด์ตานี.....	35
4.8 ตัวอย่าง Imagery.....	36
4.9 ตัวอย่าง Graphic Element.....	36
5.1 โลโก้ของแบรนด์ตานี.....	37
5.2 ภาษายาวีที่อิงมาจากภาษาอาหรับ.....	37
5.3 โทนสี.....	38
5.4 ลายผ้าที่1.....	38
5.5 ลายผ้าที่2.....	39
5.6 ลายผ้าที่3.....	39
5.7 ลายผ้าที่4.....	40
5.8 ลายผ้าเสริม.....	40
6.1 แบบร่างที่1.....	41
6.2 แบบร่างที่2.....	41
6.3 แบบร่างที่3.....	42
6.4 แบบร่างที่4.....	42

6.5 แบบร่างที่5.....	43
6.6 แบบร่างที่6.....	43
6.7 แบบร่างที่7.....	44
6.8 แบบร่างที่8.....	44
6.9 แบบร่างที่9.....	45
6.10 แบบร่างที่10.....	45
7.1 ผลงานจริง1.....	46
7.2 ผลงานจริง2.....	46
7.3 ผลงานจริง3.....	47
7.4 ผลงานจริง4.....	47
7.5 ผลงานจริง5.....	48
7.6 ผลงานจริง6.....	48
7.7 ผลงานจริง7.....	49
7.8 ผลงานจริง8.....	49
7.9 ผลงานจริง9.....	50

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผ้าบาติกหรือผ้าปาเต๊ะ ผ้าพื้นเมืองของแถบจังหวัดในทางภาคใต้ ที่ได้รับอิทธิพลมาจากทางชาว แถบอินโดนีเซีย และได้กระจายเข้ามาในพื้นที่ทางภาคใต้ของไทย ทำให้แต่ละจังหวัดทางภาคใต้ ทำผ้าบาติกคล้ายๆกัน โดยส่วนมาก นิยมทำลายให้ใกล้เคียงกับธรรมชาติ วิถีความเป็นอยู่ สัตว์ น้ำ เพื่อสะท้อนถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านในภาคใต้ ทั้งนี้กลุ่มอุตสาหกรรมผ้าบาติกที่น่าสนใจและมี เทคนิคเฉพาะตัว ที่ใช้เทคนิคการทำบล็อกแม่พิมพ์ แทนการเขียนโดย จันตัง (Canting หรือ Tjanting) อุปกรณ์เขียนเขียนบนผ้า ซึ่งได้ลวดลายที่ เท่ากันและ สามารถทำซ้ำได้หลายผืน อยู่ที่จังหวัดปัตตานี โดยเป็นกลุ่มแรกๆที่มีการ ทำ ผ้าปาเต๊ะแบบพิมพ์บล็อก แต่อุตสาหกรรมนี้กลับ มีแต่กลุ่มเล็กตามชุมชนบางแห่งที่ทำ ทำให้เขาด้วยความที่ตัวจังหวัดปัตตานีนั้นมีนักท่องเที่ยว เข้ามาน้อยมาก กิจกรรมบาติกบางแห่งที่เป็นเจ้าใหญ่บางรายเลยต้องปิดตัวลง ปัญหาที่เห็นได้ อย่างเด่นชัดคือ การสร้างแบรนด์ บางกลุ่มที่ทำบาติกนั้นใช้เพียงแค่ชื่อกลุ่ม ในการขายไม่ได้ มีการโปรโมทที่ดีทำให้คนเข้าถึงน้อยมาก และไม่ได้ดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาซื้อเท่าที่ควร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.2.1 เพื่อศึกษาการสร้างออกแบบแบรนด์ตั้ง เสื้อผ้าแฟชั่นให้กับอุตสาหกรรมในชุมชน และ ต่อ ยอด สู่อุตสาหกรรมและศึกษา
- 1.2.2 ด้านการออกแบบลายผ้าท้องถิ่นของชาวปัตตานี เพื่อค้นคว้าลวดลายใหม่ๆ

1.3 ขอบเขตการวิจัย

- 1.3.1 กลุ่มเป้าหมาย
 - 1.3.1.1 อายุ 22-35ปี เพศหญิง
 - 1.3.1.2 รายได้ 1000 บาทขึ้นไป
 - 1.3.1.3 ไลฟ์สไตล์ ชื่นชอบในงานแฮนด์เมดบาติก และชอบการแต่งตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.3.2 ชิ้นงานจำนวน 5 ชิ้น
 - 1.3.2.1 ลายผ้า 4 ชิ้น พร้อมเสื้อ 3 ตัว และกระเป๋า 2 ใบ
 - 1.3.2.2 คู่มืออัตลักษณ์ของแบรนด์
 - 1.3.2.3 สื่อวิดีโอ Promote
 - 1.3.2.4 Packaging
 - 1.3.2.5 สื่อสิ่งพิมพ์

1.4 ขั้นตอนของการศึกษา

- 1.4.1 ไปศึกษาขั้นตอนการทำบาติก และศึกษา วัฒนธรรมท้องถิ่นของจังหวัดปัตตานี ที่ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา หอศิลป์ภาคใต้ กลุ่มลีมาบาติก กลุ่มบาราโหมบาติก มหาลัยสงขลานครินทร์
- 1.4.2 ดำเนินการหาข้อมูลเพิ่มเติม จากงานวิจัย และบทความที่เกี่ยวข้อง
- 1.4.3 ดำเนินการออกแบบลวดลายผ้าบาติก
- 1.4.4 ออกแบบอัตลักษณ์ของแบรนด์ ตานี

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 การออกแบบอัตลักษณ์ ที่สามารถ พัฒนาสินค้าชุมชนได้
- 1.5.2 การออกแบบ พัฒนาลวดลายผ้าบาติกให้มีความทันสมัย ให้เป็นเอกลักษณ์ของ จังหวัดปัตตานี

บทที่ 2

ข้อมูลการทำผ้าบาติกใน จังหวัดปัตตานี

2.1 การศึกษาหาข้อมูลการทำผ้าบาติกใน จังหวัดปัตตานี

ข้าพเจ้าได้ทำการลงพื้นที่ ในจังหวัดปัตตานี ที่อำเภอเมือง ตำบล รุสะมิแล และ ตำบลบาราโหมในการค้นคว้าหาข้อมูลของการทำผ้าบาติก ที่เป็นเทคนิคอันเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดปัตตานี โดยสถานที่ ที่ลงหาข้อมูลครั้งแรก คือ สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา ภายในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งมีกลุ่มที่ผลิตผ้าบาติกพื้นบ้าน ชื่อว่ากลุ่มลีมาบาติก โดยทางกลุ่มลีมาบาติกก่อตั้งขึ้นมาเพื่อ เป็นศูนย์หัตถศิลป์ และดำเนินการผลิต โดยที่มาของแบรนด์ ลีมาบาติกมาจากการที่นำผ้าทอจวนตานี หรือ ผ้าลีมา เป็นผ้าทอพื้นเมืองโบราณของจังหวัดปัตตานี ที่มีคุณค่าและมีชื่อเสียงมาตั้งแต่สมัยอยุธยา มาทำเป็นลวดลายที่สร้างสรรค์ขึ้นใหม่ จนกลายมาเป็นชื่อของแบรนด์ลีมาบาติก โดยทางกลุ่มลีมาบาติกนั้นมีการทำผ้าบาติก ที่เป็นเทคนิคอันเป็นเอกลักษณ์ และแตกต่างจาก กลุ่มทำผ้าบาติกในจังหวัดอื่นก็คือ เทคนิคการพิมพ์ผ้าบาติกโดยใช้บล็อกแม่พิมพ์ ในการทำบาติก แทนที่จะใช้จันดี่ในการเขียนบนผ้า

รูปภาพที่ 2.1 สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 2.2 กลุ่มลิมบาติก

2.2 เทคนิคการทำผ้าบาติกพิมพ์ลาย

โดยการทำผ้าบาติก เราจะจำแนกได้ 5 ประเภท ตามแต่เทคนิคของแต่ละจังหวัดในทางภาคใต้ โดย แยกได้ตามนี้

1) **บาติกลายเขียนย้อม** เป็นการทำผ้าบาติกที่ใช้ เทคนิคการเขียนเทียน เพื่อกันสีหรือปิด ส่วนที่ไม่ ต้องการให้ติดสี และเพื่อสร้างรูปแบบลวดลาย หลังจากนั้นนำผ้าไปย้อมสีบาติก ในการย้อม สามารถทำให้หลาก หลายสีได้

รูปภาพที่ 2.3 เทคนิคการทำผ้าบาติกลายเขียนย้อม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) **บาติกลายพิมพ์ย้อมสี** เป็นงานบาติกที่ต้องการ ผลิตเพื่อให้ได้ผลผลิตจำนวนมาก ในระยะเวลาอันสั้น ลักษณะเทคนิคการทำงานคล้ายบาติกลายเขียนย้อมสี แต่จะใช้วิธีการพิมพ์เทียนให้เกิดลวดลายแทนการเขียนด้วย ปากกาเขียนเทียนจันทัง ลักษณะของแม่พิมพ์ที่ใช้จะทำด้วย โลหะ ประเภททองแดง ทองเหลือง สังกะสี ไม้ฉลุ หรืออาจจะ ทำมาจากเชือก แม่พิมพ์ หรือบล็อกพิมพ์

รูปภาพที่ 2.4 เทคนิคการทำบาติกลายพิมพ์ย้อมสี

3) **บาติกพิมพ์เทียนระบายสี** เป็นบาติกที่ใช้ในการพิมพ์เทียนเพื่อสร้างลวดลายส่วนใหญ่ พบในระบบ อุตสาหกรรมหรือโรงงานที่ต้องการปริมาณการผลิต จำนวนมาก ๆ เพื่อพิมพ์เทียนด้วยแม่พิมพ์แล้วทำการระบายสี เพื่อให้เกิดรูปแบบสีสันทันสวยงามหลากหลายสีว่าการพิมพ์ย้อมสี

รูปภาพที่ 2.5 เทคนิคการทำบาติกพิมพ์เทียนระบายสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

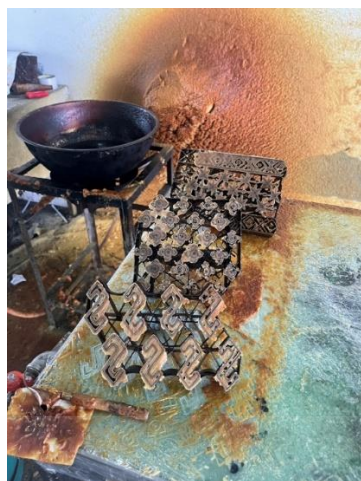
4) **บาติกแบบระบายหรือบาติกลายเขียนระบายสี** การทำบาติกแบบระบายเป็นการพัฒนาบาติกจากงานอุตสาหกรรม โดยจะเปลี่ยนจากการย้อมสีเป็นการระบายด้วยพู่กัน โดยใช้เทคนิคการเขียนเทียน แต่โดยทั่วไป นิยมการเขียนเทียนด้วยปากกาเขียนเทียน มากกว่าการเขียนเทียนเพื่อเป็นการสร้างลวดลายและใช้เป็นตัวกั้นสี หรือปิดสีเก็บสีในส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีซ้ำอีก ลักษณะงานบาติกแบบระบายมักจะเป็นงานที่มีเอกลักษณ์รูปแบบไม่ซ้ำซ้อน

5) **บาติกเทคนิคผสม** เป็นการทำบาติกที่มีเทคนิค มากกว่า 1 เทคนิค ซึ่งอาจเป็นการระบายสีและย้อมสี หรือทั้งพิมพ์และเขียนลายซึ่งจะทำให้ได้ผลงานอีก รูปแบบหนึ่ง ความโดดเด่นของผ้าบาติกอยู่ที่สีและลวดลายอันคมชัดของภาพที่สามารถสะท้อนได้ถึง ถิ่นที่มา วัฒนธรรมความเป็นอยู่ ธรรมชาติ เอกลักษณ์ของแหล่งผลิต ความรู้สึกนึกคิด ของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ หรือจินตนาการสร้างสรรค์ของช่างผู้สร้างสรรค์ลวดลายบนผืนผ้า ส่วนกรรมวิธีที่ซับซ้อนอยู่ที่ กระบวนการทั้งพิมพ์เทียน ต้มสี ระบายสี ย้อมสี งานผ้าบาติกแต่ละชิ้นจึงมักมีลวดลายไม่ซ้ำกัน หรือเรียกได้ว่ามีเพียง ชิ้นเดียวเท่านั้น

โดยทาง แบรินด์ลิมาบาติกได้ใช้เทคนิค บาติกพิมพ์เทียนย้อมสี และ พิมพ์เทียนระบายสี ซึ่งเป็นเทคนิคอันเป็นเอกลักษณ์ของทาง ลิมาบาติก

2.3 ประเภทของบล็อกพิมพ์ผ้าบาติก

ประเภทของบล็อกพิมพ์บาติกนั้นมี หลากหลายวัสดุที่เอามาทำ โดยต้องเป็นช่างที่มีความชำนาญในการตัด โลหะให้เป็นรูปทรงที่เราออกแบบ หากร่องแคบเกินไปอาจทำให้ตัน จึงต้องใช้ช่างผู้ชำนาญการในการทำบล็อกพิมพ์บาติก โดยช่างที่มีชื่อเสียงที่รับทำในภาคใต้มีเพียงแค่ 2 คน อยู่ที่จังหวัดนราธิวาส วัสดุที่นิยมใช้มีดังนี้

รูปภาพที่ 2.6 แม่พิมพ์บล็อกทองเหลือง

บล็อกพิมพ์ทองเหลือง เป็นบล็อกพิมพ์ทำมาจากทองเหลือง ดัดเป็นรูปทรงได้ง่ายเทียบจะไม่อดต้นง่าย และทำให้เนืองานที่พิมพ์ออกมามีลักษณะที่คมชัด แต่ข้อเสียคือบล็อกทองเหลือง จะ เสียรูปทรงได้ง่ายเมื่อเจอความร้อนนานๆ ทำให้อาจต้องดัดบล็อกอยู่บ่อยครั้ง ในประเทศไทย มีช่างที่ทำบล็อกทองเหลืองสำหรับพิมพ์ผ้าบาติก มีอยู่แค่สองคนในประเทศไทยที่จังหวัดนราธิวาส หากใครที่ต้องการสั่งบล็อกพิมพ์ทองเหลืองอาจต้องรอเวลา หรือหาช่างที่มีฝีมือประณีต ในการดัดทองเหลืองให้เป็นรูปทรง

รูปภาพที่ 2.7 แม่พิมพ์บล็อก สังกะสี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บล็อกพิมพ์สังกะสี บล็อกพิมพ์สังกะสี มีราคาถูกและเป็นที่ยอมรับใช้เช่นกัน เพราะตัดค่อนข้างง่ายและสามารถให้ได้รวดเร็วที่ละเอียด เมื่อลงบนเนื้องาน จะให้เส้นที่คมกว่าบล็อกทองเหลือง แต่ข้อเสียคือ บล็อกสังกะสีจะไม่ทนทานต่ออุณหภูมิที่สูง เมื่ออุณหภูมิสูงมากอาจทำให้บล็อก หลุดจากแผ่นได้

รูปภาพที่ 2.8 แม่พิมพ์บล็อกไม้

บล็อกพิมพ์ไม้ เป็นบล็อกที่ยอมรับใช้เช่นกันเนื่องจากวัสดุนั้นหาได้ง่าย ให้เส้นที่คมแต่ไม่ได้คมชัดเท่าบล็อกทองเหลือง และบล็อก โลหะ เนื่องจากวัสดุทำด้วยไม้ทำให้มีความทนทานกว่าบล็อกอื่นๆ และสามารถใช้งานได้ยาว

2.4 อุปกรณ์ในการทำผ้าบาติก

รูปภาพที่ 2.9 อุปกรณ์ในการทำผ้าบาติก

อุปกรณ์ในการทำผ้าบาติกมีดังนี้

- 1) เทียนผสมขี้ผึ้ง / เทียนบาติก มีลักษณะเป็นเทียนที่มีความเหนียวสามารถปั้นเป็นก้อนได้ เนื่องจากตัวเทียนมีการผสมพาราฟินกับขี้ผึ้งทำให้สามารถยืดหยุ่นได้ โดยเราจะนำเทียนมาละลายเพื่อ
กันสี

รูปภาพที่ 2.10 เทียนบาติก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) **บล็อกพิมพ์** สามารถเลือกใช้แม่พิมพ์บล็อกในแต่ละประเภทได้ ตามความต้องการ ซึ่งมีหลากหลายวัสดุ อาทิเช่น แม่พิมพ์ทองเหลือง แม่พิมพ์ทองแดง แม่พิมพ์เหล็ก แม่พิมพ์สังกะสี แม่พิมพ์ไม้

รูปภาพที่ 2.11 บล็อกพิมพ์บาติกแต่ละประเภท

3) **ผ้า** ผ้าที่นิยมนำมาใช้ในการทำผ้าบาติก คือผ้าที่ไม่มีส่วนผสมของโพลีเมอร์ หรือพลาสติกในใยของผ้า มักเป็นผ้าที่มาจากธรรมชาติ เช่น ผ้าฝ้ายคอตต้อน ผ้าไหมไทย ผ้าไหมญี่ปุ่น ผ้าไหมจีน ผ้าสลลิน ผ้าป่าน ผ้าแมมเบิด ผ้าซีฟอง หากนำผ้าที่มีส่วนผสมของโพลีเมอร์มาใช้ จะทำให้เทียนไม่ติดลงบนผ้าและอาจทำให้สี ทะลุเข้าหากันได้ ทั้งนี้ผ้าแต่ละชนิดดูดซับสีได้ไม่เหมือนกันตามแต่ละประเภทงาน

รูปภาพที่ 2.12 ผ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) สีสี่ที่นำมาใช้ในงานบาติกนั้นเป็นสีที่ทำมาจากสีสังเคราะห์ มีลักษณะเป็นผง ต้องละลายน้ำ ตามอัตราส่วน บางแห่ง นำสีจากธรรมชาติมาใช้ด้วยเช่นกันที่ อำเภอคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้นำวัตถุดิบธรรมชาติ ได้แก่ เปลือกมังคุด ใบไม้ เปลือกไม้ มาทำเป็นสีย้อมธรรมชาติเช่นกัน

รูปภาพที่ 2.13 สีย้อมสังเคราะห์

รูปภาพที่ 2.14 สีย้อมจากธรรมชาติ อำเภอคีรีวง จังหวัดนครศรีธรรมราช

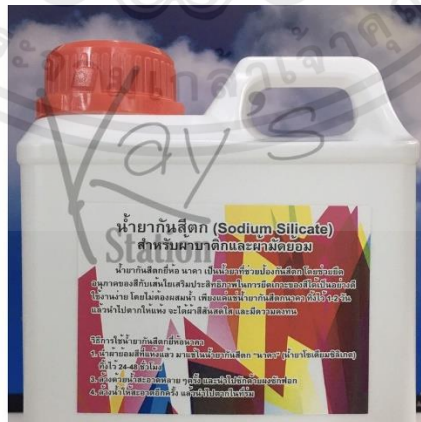
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งงานไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นับญาติเห็นนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) จันตึง (Canting) อุปกรณ์วาดเส้น เมื่อใส่น้ำเทียนลงบนช่อง จะสามารถลากเส้นเทียนลงบนผ้าได้สามารถใช้เก็บรายละเอียดของงานได้ เช่นกัน

รูปภาพที่ 2.15 จันตึง

6) กรดโซเดียมซิลิเกต หรือ น้ำยากันสติก มีลักษณะเหนียวหนืดและใส หากทิ้งไว้ให้โดนอากาศจะทำให้ เกิดแข็งเป็นแผ่นฟิล์ม โดยกรดโซเดียมซิลิเกตสามารถนำมาใช้ประยุกต์ให้เกิด Texture ได้ เมื่อนำเมล็ดเกลือหรือ น้ำตาลมาโรย บนน้ำยาเคลือบจะทำให้เกิด รอยต่าง เราจะเคลือบกรดโซเดียมซิลิเกต หลังลงสีย้อมผ้าไปแล้ว เมื่อรอผ้าแห้งจึงจะทากรด ก่อนลงไปตีหม เพื่อลอกเทียนออก

รูปภาพที่ 2.16 กรดโซเดียมซิลิเกต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ลวดลายที่สื่อความเป็นปัตตานี

3.1 การค้นคว้าข้อมูลที่มาจากปัตตานี

ข้าพเจ้าได้ทำการลงพื้นที่ ไปที่ หอศิลปะภาคใต้ ในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อได้ ทำการศึกษาค้นคว้า ศิลปะ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวมลายูในตำบลชานทอง ใน ที่นี้ได้รับความอนุเคราะห์จากวิทยากรที่ให้คำแนะนำคือ คุณสรารุณี เดชกมล เจ้าหน้าที่ของสถาบัน วัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา พาเยี่ยมชม ภายในหอศิลปะภาคใต้

(4 มกราคม 2566 , คุณสรารุณี เดชกมล)

รูปภาพที่ 3.1 สถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา / หอศิลปะภาคใต้

รูปภาพที่ 3.2 คุณสรารุณี เดชกมล เจ้าหน้าที่ของสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา

โดย เราจะแบ่งข้อมูลในการค้นคว้าเป็น 2 ส่วน นั้นคือ วัฒนธรรมวิถีชุมชน สถาปัตยกรรม ด้าน ศิลปะพื้นบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ด้านสถาปัตยกรรม

จากข้อมูลของหอศิลป์ภาคใต้ สถาบันศึกษาวัฒนธรรมกัลยาณิวัฒนา (2566) สถาปัตยกรรมที่น่าสนใจในเมืองปัตตานี มีอยู่หลากหลายแต่ส่วนใหญ่จะเป็นแบบ ผสมผสาน เนื่องจากมีผู้อยู่อาศัย 3 เชื้อชาตินั้นคือ ไทย จีน มลายู ลักษณะที่โดดเด่นเห็นได้ชัด ที่ทุกอาคารจะต้องมีคือ ระเบียงตามขอบหลังคา จะถูกออกแบบโดยช่างชาวจีนที่ย้ายถิ่นฐานมาตั้งรกรากที่เมืองปัตตานี โดยลวดลายที่ช่างชาวจีนทำจะออกไปทางสไตล์ของจีน ดอกไม้ ดอกโบตั๋น เถาวัลย์ สัตว์ในตำนาน ซึ่งสถาปัตยกรรมเหล่านี้จะอยู่ใน ชุมชนคนจีนที่เรียกว่าชุมชนกือดาจีนอ โดยตั้งอยู่บนถนน ถนนอาเนาะรู ถนนปัตตานีภิรมย์ ถนนฤดี

รูปภาพที่ 3.3 ชุมชนกือดาจีนอ ในถนน อาเนาะรู

รูปภาพที่ 3.4 ภายใน ถนนอาเนาะรู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 3.5 รูปเฉลียงขอบหลังคา แบบจีนผสมกับมลายู

เฉลียงขอบหลังคานั้นไม่ได้มีแค่แบบของจีนเท่านั้น แต่ยังมีชาวมลายูที่ คิดลายเฉลียงขอบ หน้าต่างขึ้นมาเช่นกัน โดยอิงจากธรรมชาติตามหลักของศาสนาอิสลามที่ห้ามมีสิ่งมีชีวิตอยู่บนลวดลาย ลายส่วนมากที่ออกมา ก็จะเป็น จำพวก เถาวัลย์ ใบไม้ ดอกไม้ หรืออักษรประดิษฐ์ก็ตาม โดยส่วนมาก ก็จะออกมาเป็นรูปแบบเลขาคณิตส่วนใหญ่ ในรูปภาพที่ 3.5 เป็นเฉลียงขอบ ที่ช่างชาวจีนได้ทำ ขึ้นมาผสมกับศิลปะของชาวมุสลิม โดยทำเป็นลายเถาวัลย์ หากมองใกล้ๆ แต่ถ้ามองออกมาจากระยะ ไกลจะเห็นเป็นมังกร หันหน้าชนกัน อันเป็นการผสมผสาน ศิลปะได้อย่างลงตัว โดยข้างล่างเป็นลวดลาย อักษรประดิษฐ์ ของชาวมลายู โดยจะเกี่ยวกับโองการของพระเจ้า

รูปภาพที่ 3.7 เฉลียงขอบ แบบ มลายู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 3.8 ผนังหลังคา สลักคำว่าพระเจ้า

อักษรประดิษฐ์ ที่ประดิษฐ์มาจากภาษาอาหรับ โดยส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับโองการของพระเจ้าเป็น
เจ้าของศาสนาอิสลาม โดยศิลปะอักษรประดิษฐ์เหล่านี้สามารถพบเห็นได้ตามสถาปัตยกรรมเช่นกัน

รูปภาพที่ 3.9 ลวดลายขอบเฉลียงมลายูแบบ เรขาคณิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 ด้านวัฒนธรรม

ด้านวัฒนธรรม จังหวัดปัตตานีในอดีตเคยเป็นเมืองท่ามาก่อน ทำให้มีหลายชนชาติเข้ามาตั้งถิ่นฐานกันหลากหลาย กลายเป็นพหุวัฒนธรรม ชนชาติที่มีอยู่หลักๆ คือ ไทย จีน และ มลายู ทำให้วัฒนธรรมต่างๆ ของ 3 เชื้อชาตินี้ ผสมผสานกัน ประเพณีบางอย่าง สามารถทำร่วมกันได้ แม้จะต่างเชื้อชาติต่างศาสนา

ประเพณี ลาซัง ที่จัดทำขึ้นเพื่อลาต้นข้าวที่เก็บเกี่ยวแล้วโดยผู้คนจะทำหุ่นขึ้นมา 2 ตัว มักจะทำมาจากฟางข้าวแล้วใส่เสื้อผ้า ที่ดูดีมีฐานะ หรือ บางแห่งอาจเป็นชุดข้าราชการ โดยที่ ชุมชนพุทธ สร้างขึ้นมา1ตัว ชุมชนมุสลิมสร้างขึ้นมาอีก1ตัว แล้วมาจัดพิธีแต่งงานกันเพื่อให้เกิดความอุดมสมบูรณ์ของพืชผล ในการเก็บเกี่ยวครั้งต่อไป เป็นอีกหนึ่งประเพณี ที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันระหว่างคนในชุมชน

รูปภาพที่ 3.10 ประเพณี ลาซัง

ประเพณีแห่นก ก็เป็นอีกประเพณีที่คนพุทธและคนมุสลิม จัดร่วมกัน เชื่อว่าเป็นประเพณีเก่าแก่ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เนื่องจากตำนานบอกเล่าถึงความเชื่อมาของประเพณีแห่นก ว่าเริ่มที่ยาวอ (ชวา) กล่าวคือ มีเจ้าผู้ครองนครแห่งยาวอพระองค์หนึ่ง มีพระโอรสและพระธิดาหลายพระองค์ พระธิดาองค์สุดท้ายท้องทรงเป็นที่รักใคร่ของพระบิดาเป็นอย่างยิ่ง จึงได้รับการเอาอกเอาใจทั้งจากพระบิดาและข้าราชการบริวาร ต่างพยายามแสวงหาสิ่งของและการละเล่นมาบำเรอ ในจำนวนสิ่งเหล่านี้มีการจัดทำนกและจัดตกแต่งอย่างสวยงาม แล้วมีขบวนแห่แห่นกไปรอบ ๆ ลานพระที่นั่ง เป็นที่พอพระทัยของพระธิดาเป็นอย่างยิ่ง จึงโปรดฯ ให้มีการจัดแห่นกถวายทุก 7 วัน

อีกตำนานหนึ่งว่า ชาวประมงได้นำเหตุมหัศจรรย์ที่ได้พบเห็นมาจากท้องทะเลขณะที่ตระเวนจับปลา มา เล่าว่า พวกเขาได้เห็นพญานกตัวหนึ่งสวยงามอย่างมหัศจรรย์ ผุดขึ้นมาจากท้องทะเลแล้ว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บินทะยานขึ้นสู่อากาศแล้วหาลับไปสู่ท้องฟ้า พระยาเมืองจิงซ๊กถามถึงรูปร่างลักษณะของนกประหลาดตัวนั้น ต่างคนต่างก็รายงานแตกต่างกันตามสายตาของแต่ละคน พระยาเมืองตั้นตันและยินดีมาก ลูกชายคนสุดท้ายก็รีบวิ่งจะใคร่ได้ชม พระยาเมืองจิงปาวประกาศรับสมัครช่างผู้มีฝีมือหลายคนให้ประดิษฐ์รูปนกตามคำ บอกเล่าของชาวประมงซึ่งได้เห็นรูปที่แตกต่างกันนั้น ช่างทั้งหลายประดิษฐ์รูปนกขึ้นรวม 4 ลักษณะ คือ

1. นกกาเหาะชูรอ หรือนกกาเกสุระ นกชนิดนี้ตามการสันนิษฐานน่าจะเป็น “นกการเวก” เป็นนกสวรรค์ที่สวยงามและบินสูงเทียมเมฆ การประดิษฐ์มักจะทำให้มีหงอนสูงแตกออกเป็นซี่แฉก นกชนิดนี้ชาวพื้นเมืองเรียกว่า “นกทูนพลู” เพราะบนหัวมีลักษณะคล้ายบายศรีพลูที่ประดับในภาควเวลาเข้าชบวนแห่ ทำเป็นนกกลดตายสวยงามมาก มักนำไม้ทั้งท่อนมาแกะสลักตานก แล้วประดับด้วยลูกแก้วสี ทำให้กลิ้งได้ มีงายื่นออกมาจากปากคล้ายงาช้างเล็ก ๆ พอสมกับขนาดของนก
2. นกกรุดาหรือนกครุฑ มีลักษณะคล้ายกับครุฑที่เห็นโดยทั่วไป
3. นกบือเหาะมาศหรือนกยุงทอง มีลักษณะคล้ายกับนกกาเหาะชูรอมาก การประดิษฐ์ตกแต่งรูปนกพญายุงทองนั้น ต้องทำกันอย่างประณีตถี่ถ้วน และใช้เวลามาก
4. นกบุหร่งชิงอหรือนกสิงห์ มีรูปร่างคล้ายราชสีห์ ตามคติคนนี้มีหัวเป็นนกแต่ตัวเป็นราชสีห์ ตามนิทานเล่ากันว่า มีฤทธิ์มาก ทั้งเหาะเหินเดินอากาศ และดำน้ำได้ ปากมีเขี้ยววงำเกรงขาม

ในการประดิษฐ์นกนิยมใช้ไม้เนื้อเหนียว เช่น ไม้ตะเคียน ไม้ก้ายี่ร นำมาแกะเป็นหัวนก ไม้เนื้อไม่แข็งไม่เปราะจนเกินไป สะดวกในการแกะของช่าง ทั้งยังทนทานใช้การได้นานปี สำหรับตัวนกจะใช้ไม้ไผ่ผูกเป็นโครง ติดคานหาม แล้วนำกระดาษมาติดรองพื้น ต่อจากนั้นก็ตัดกระดาษสีเป็นขนประดับส่วนต่าง ๆ สีที่นิยมได้แก่ สีเขียว สีทอง (เกรียบ) สีนอกนั้นจะนำมาใช้ประดับตกแต่งเพื่อให้สีตัดกันแลดูเด่นขึ้น (ข้อมูลท้องถิ่นใต้, 2018)

รูปภาพที่ 3.11 ประเพณีแห่กในอดีต

รูปภาพที่ 3.12 ประเพณีแห่ก ในปัจจุบัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว (ตรงกับวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3) เป็นงานใหญ่ประจำปีที่ยิ่งใหญ่มาก มีการอัญเชิญองค์พระต่างๆ ราว 30 องค์ใส่เกี้ยวแห่ไปทั่วเมือง เป็นวาระสำคัญที่ชาวปัตตานีจะกลับมารวมตัวกัน เพื่อร่วมขบวนแห่ เกี้ยวแต่ละหลังใช้คนหาม 4 คน คานหามแต่ละข้างรับผิดชอบโดยตระกูลต่างๆ ในปัตตานี สืบทอดกันมายาวนาน ขบวนแห่จะออกจากศาลเจ้า ไปตามถนน ลุยข้ามแม่น้ำปัตตานีเพื่อระลึกถึงการเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลของเจ้าแม่ เมื่อเดินทั่วเมืองแล้วก็กลับมาทำพิธีลุยไฟที่หน้าศาลเจ้า ในช่วงกลางคืนก็จะมีหรรสพทั้งจ๊วและมโนราห์เฉลิมฉลองยิ่งใหญ่

โดยเรื่องราวของเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว นั้นเชื่อมโยงกับการตั้งถิ่นฐานของชุมชนชาวจีนที่เริ่มเข้ามาอาศัยในจังหวัดปัตตานี ในเรื่องเล่ามีอยู่ว่า มีบุตรชายชาวจีนชื่อลิ้มโต๊ะเคี่ยม สมครเป็นทหารแทนบิดาที่ป่วย เมื่อตัวเองต้องมาออกรบ จึงทิ้งน้องสาว 2 คนไว้กับบิดา ภายหลังถูกใส่ร้ายทำให้ต้องนั่งเรือสำเภานีมาที่ปัตตานี และได้พบกับลูกสาวเจ้าเมืองปัตตานี ทำให้ลิ้มโต๊ะเคี่ยมกับทหารที่เหลือ ได้ทำการเปลี่ยนศาสนาจากศาสนาพุทธมาเป็นมุสลิม แล้วได้สร้าง มัสยิดกรือเซะขึ้น เพื่อเป็นอนุสรณ์สถาน เมื่อบิดาที่ชื่อลิ้มโต๊ะเคี่ยม กลับมายังบ้านเกิด ทำให้น้องสาว ที่ชื่อลิ้มกอเหนี่ยวอาสาจะไปตามกลับมายังประเทศจีนโดยให้คำสัจว่า หากหาพี่ชายไม่เจอจะไม่ขอกลับมาให้เห็นอีก จากนั้นลิ้มกอเหนี่ยวจึงได้เดินทางออกตามหาพี่ชาย จนมาถึงเมืองปัตตานี เมื่อรู้พี่ชายไม่สามารถกลับไปกับตนได้จึงได้ทำการสาปมัสยิดกรือเซะ ให้สร้างไม่สำเร็จ ก่อนจะฆ่าตัวตาย ทำให้ หลุมศพของ ลิ้มกอเหนี่ยว ถูกตั้งไว้ที่สุสานใกล้กับมัสยิด กรือเซะ นั้นเอง

บทการวิเคราะห์ เราจะสังเกตได้ว่า จะมีชาวมุสลิมที่ไม่ได้มีหน้าแขกชัดเหมือนทางฝั่งมาเลย์ แต่จะมีมุสลิมที่มีเชื้อสายจีนด้วยเช่นกัน โดยผิวพรรณจะขาว และมีหน้าตาละม้ายคล้ายคนจีน ในจังหวัดปัตตานีนั่นเอง อีกทั้ง ชาวไทย-มุสลิม ยังได้รับการเรียนรู้การค้าขายจากชาวจีนอีกด้วย

รูปภาพที่ 3.13 พิธีสมโภชเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 3.14 สุสานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว

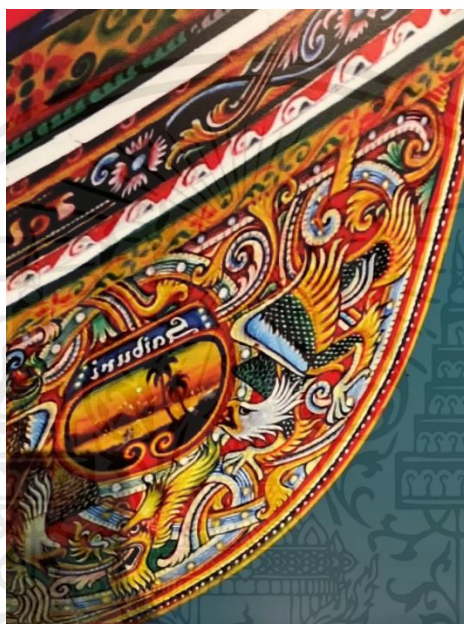

รูปภาพที่ 3.15 มัสยิดกรือแซะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิลปะในวิถีชีวิตชุมชนของชาวปัตตานี นั้นได้รับอิทธิพลมาจากธรรมชาติ เป็นส่วนใหญ่ เราจะเห็นศิลปะเหล่านี้ตามวิถีชีวิตของชุมชน

ลวดลายของเรือกอและ ที่มีที่มาจากสัตว์ในตำนาน ลวดลายของไทย ดอกพุดซ้อน ลายนกกลายคลื่นทะเล ลายแบบจีน โดยสีสันทันจะเน้นไปทางสีฉูดฉาดและสดใส เพื่อตัดกับสีของน้ำทะเล เดิมทีเรือกอและเป็นเรือที่ใช้ลาดตะเวน เนื่องจากเร็วและเงียบ แต่ปัจจุบันใช้มาเป็นเรือประมงพื้นบ้านที่มีลักษณะลวดลายอันเป็นเอกลักษณ์โดยเฉพาะ

รูปภาพที่ 3.16 ลวดลายของเรือกอและ

รูปภาพที่ 3.17 ชิ้นส่วนของเรือกอและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

/ รูปภาพที่ 3.18 ลวดลายต่างๆในเรือกอลและ

รูปภาพที่ 3.19 ลวดลายของเรือกอลและ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

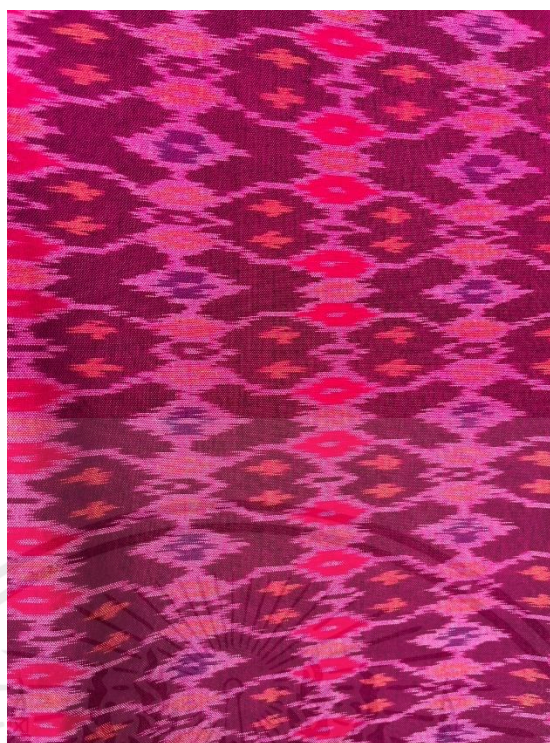
ผ้าพื้นเมืองในจังหวัดปัตตานี

ผ้าจวนตานี ผ้าจวนปัตตานี หรือผ้ายกตานี เป็นผ้าพื้นเมืองดั้งเดิมแบบหนึ่งของปัตตานีและจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง เดิมนิยมใช้ในชนชั้นสูงและมีราคาแพง ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ คือ มีล่องหรือลวดลายตามชายผ้า หรือที่ริมผ้า ผ้าจวนตานี มีรากศัพท์จากภาษามลายู จากคำว่า “จฺวา-ตานี” มีความหมายว่า ร่อง หรือ ทาง เป็นผ้าที่มีชื่อขายกันตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เรื่อยมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น และเริ่มหายไปในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ มีชื่อเรียกมีหลายคำตามลักษณะผ้าหรือวิธีการผลิต เช่น ผ้าล่องจวน ผ้าลีมา ช่างทอผ้าชาวเมืองปัตตานีรุ่นเก่า ๆ เรียกผ้าดังกล่าวว่า "จฺวา" จฺวา หมายถึงลวดลายที่ปรากฏอยู่บริเวณชายผ้าทั้งสองด้าน หากลวดลายวางเป็นแนวอยู่ในช่องขนาน มีลักษณะเป็นร่องริ้วก็เรียกว่า "ล่องจฺวา" ลายของจฺวาส่วนอื่นเป็นลายที่ใช้กรรมวิธีมัดหมี่ รูปแบบของลายจฺวามีหลากหลายลักษณะ ผ้าที่เป็นลายจฺวาเต็มตลอดทั้งผืน เรียกกันว่า "ผ้าลีมา" จัดเป็นผ้าชั้นสูง ต้องใช้ความประณีตและราคาแพงสำหรับกรณีที่เอาลายจฺวาไปทำเป็นลายผ้าที่ตำแหน่งสะโพก(ปาต๊ะ) ก็จะเรียกว่าผ้า "ปาต๊ะจฺวา" หากเป็นโสร่งก็เรียกว่า "ผ้าโสร่งปาต๊ะจฺวา" (จุรีรัตน์ บัวแก้ว,2540)

รูปภาพที่ 3.20 ผ้าไหมจวนตานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 3.21 ผ้าไหมจวนตานี ลายที่2

กรรมวิธีการทอ

๑. ผ้าการะดูวอ เป็นผ้าทอแบบสองตะกอก เป็นผ้าที่ใช้กันทั่วไปในพื้นที่บ้านภาคใต้ การทอใช้การสอดสานของเส้นด้ายที่เป็นเส้นยืนกับเส้นขวางสลับกัน คล้ายลายจักสานลายหนึ่ง หรือลายซัด คือยกหนึ่ง ช่มหนึ่งตลอดผืน เป็นการทอที่ง่ายที่สุด ตัวอย่างเช่น ผ้าขาวที่ใช้ในพิธีกรรมต่าง
๒. ผ้าการะตีชอ เป็นผ้าแบบสามตะกอก เนื้อผ้าจะมีเส้นด้ายในแนวเฉียงเพิ่มอีก ๑ แนว เนื้อผ้าจะปรากฏคล้ายสานบนเนื้อผ้าขึ้นเป็นแนวเฉียง ผ้ามีความหนาและน้ำหนักมากขึ้น
๓. ผ้าการะปะห์ เป็นผ้าทอแบบสี่ตะกอก เนื้อผ้าจะเป็นลายสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูนหรือลายแบบ ฟันปลาตลอดทั้งผืน สามารถสร้างเป็นลวดลายแปลก ๆ ได้หลายแบบลักษณะที่ปรากฏจะเป็นลายบน ในเนื้อผ้า ผืนผ้าจะมีความหนาเพิ่มขึ้น
๔. ผ้าซอแก็ะ หรือผ้าซอเก็ด เทียบได้กับผ้ายก หรือผ้าทอยก ผ้าชนิดนี้มีทั้งยกด้วยฝ้าย ไหม ดิ้น เงินและดิ้นทอง ผ้าโบราณที่พบมีวิธีการทอทั้ง ๓ แบบ คือ วิธียกที่ใช้กันทั่ว ๆ ไปและรวมทั้งวิธีจัก และซิด ผ้าซอแก็ะปัตตานีที่ทอยกด้วยวิธีจัก ส่วนใหญ่จะใช้ดิ้นคู่ ส่วนการซิดนั้นใช้เป็นขอบคั่นแนว ของล่องจววา หรือล่องจวนเป็นส่วนใหญ่ ลายของผ้าซอแก็ะมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น ลายลูก พริกไทย ลายลูกหวาย หรือลายเกล็ดพิมเสน เป็นต้น

ผ้าปาเต๊ะ หรือ ผ้าบาติก เป็นผ้าพื้นเมืองของทางภาคใต้และมีอิทธิพลมาถึงจังหวัดปัตตานี เดิมทีผ้าบาติกหรือผ้าปาเต๊ะเป็นคำที่ใช้เรียกผ้าชนิดหนึ่งที่มีวิธีการทำโดยใช้เทียนปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสี และใช้วิธีการแต้ม ระบาย หรือย้อมในส่วนที่ต้องการให้ติดสี ผ้าบาติกบางชิ้นอาจจะผ่าน ขั้นตอนการปิดเทียน แต้มสี ระบายสีและย้อมสีนับเป็นสิบๆครั้ง ส่วนผ้าบาติกอย่างง่ายอาจทำได้ โดยการเขียนเทียนหรือพิมพ์เทียน แล้วจึงนำไปย้อมสีที่ต้องการ คำว่าบาติก (Batik) หรือปาเต๊ะ เดิมเป็น คำในภาษาชวาใช้เรียกผ้าที่มีลวดลายที่เป็นจุด คำว่า " ติก" มีความหมายว่า เล็กน้อย หรือจุดเล็กๆมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าตริติก หรือตารติก ดังนั้นคำว่าบาติก จึงมีความหมายว่าเป็นผ้าที่มีลวดลายเป็นจุดๆ ต่างๆ วิธีการทำผ้าบาติกในสมัยดั้งเดิมใช้วิธีการเขียนด้วยเทียน (wax-writing) ดังนั้นผ้าบาติก จึงเป็นลักษณะผ้าที่มีวิธีการผลิตโดยใช้เทียนปิดในส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสี แม้ว่าวิธีการทำผ้าบาติกในปัจจุบันจะก้าวหน้าไปมากแล้วก็ตามแต่ลักษณะเฉพาะประการหนึ่งของผ้าบาติกก็คือจะต้องมีวิธีการผลิตโดยใช้เทียนปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีหรือปิดส่วนที่ไม่ต้องการให้ติดสีซ้ำอีก

ผ้าบาติกในจังหวัดปัตตานี มีการคิดค้นเอกลักษณ์ของลาย ที่ถอดมาจากผ้าจวนตานี หรือผ้า ลีมา ที่เป็นผ้าทอโบราณของจังหวัดปัตตานี โดยกลุ่มศิลปินาชัพ ลีมาบาติกได้เป็นผู้คิดค้นลวดลายออกมา และมีกรรมวิธีที่ทำแตกต่างจากการทำบาติกในจังหวัดอื่นคือ วิธีการพิมพ์บาติกโดยบล็อกพิมพ์

รูปภาพที่ 3.22 ลวดลายของผ้าบาติกที่ถอดมาจากผ้าจวนตานี

ไม่ใช่เพียงแค่ ลวดลายที่ถอดมาจากผ้าจวนตานีเท่านั้น ยังมีการทอดจากลายอื่นๆมาอีกด้วย อาทิเช่น ลายขอบของเรือกอและ ลายกระเบื้องมลายู ดอกชบา ตามแต่ลวดลายท้องถิ่นแต่ละตำบล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 3.23 สวดลายผ้าบาติกที่ถอดมาจากผ้าจนวนตานี

รูปภาพที่ 3.24 เทคนิคการพิมพ์บาติกแบบบล็อกพิมพ์ ที่ กลุ่มสีมาบาติก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ได้มีแค่กลุ่มลีมาเท่านั้นที่ใช้เทคนิคการทำบาติก แบบใช้บล็อกพิมพ์บาติก แต่มีกลุ่มที่ทำเทคนิคเช่นเดียวกันแล้วได้รับความนิยม อยู่ที่ตำบล บาระโฮม ชื่อว่า **แบรนด์บาระโฮม บาร์ซ่า** โดยคุณดาเป็นเจ้าของกิจการ จากการให้สัมภาษณ์ของคุณดา คุณดาเคยเป็นลูกศิษย์ของทางกลุ่มลีมาบาติก แล้วออกมาตั้งแบรนด์ของตัวเองขึ้นมา โดยใช้เทคนิคพิมพ์บล็อกไม้ และ ลวดลายที่คิดขึ้นมาคุณดาได้รับแรงบันดาลใจจากกระเบื้องของชาวมลายู ที่มีลักษณะมาจาก แบบฟอร์มของธรรมชาติ และ เรขาคณิต และ ใช้เทคนิคต่างๆในการเอามาประยุกต์ใช้กับลวดลายบนผ้า ทั้งนี้แบรนด์ บาระโฮม บาติกนั้น ไม่ได้มีเพียงแค่ผ้าบาติกเท่านั้น แต่ยังมีอาหารพื้นบ้าน และขนมพื้นเมืองดั้งเดิมให้ได้เลือกซื้ออีกด้วย

รูปภาพที่ 3.25 คุณดาเจ้าของแบรนด์ บาระโฮม บาร์ซ่า

รูปภาพที่ 3.26 รูปภาพภายในร้าน บาระโฮม บาร์ซ่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 3.27 อาหารพื้นเมืองปัตตานี ภายในร้านบาราโหม บาร์ซ่า

รูปภาพที่ 3.28 ลายผ้าของบาราโหม บาร์ซ่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 3.29 ลายผ้าของบาราโหม บาร์ซ่า 2

ทางบาราโหม บาร์ซ่า ไม่ได้ประยุกต์แค่ลายของกระเบื้องมลายูเท่านั้น แต่ยังถ่ายทอดเอาเรื่องราวถิ่นที่อยู่ในตำบลบาราโหม มาทำเป็นลวดลาย เช่น ลวดลายของยอดสุสานของสุลต่าน ทำให้ผ้าบาติกของ บาราโหมบาร์ซ่านั้นเป็นที่แตกต่างและน่าสนใจไม่แพ้กัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 3.30 ลายผ้าของบาราโหม บาร์ซ่า 3

ในด้านเทคนิค ทางบาราโหม บาร์ซ่า ได้ใช้เทคนิคที่หลากหลาย ทั้งเทคนิคการทำ แคร็ก (Crack) คือการนำเทียนไปทำให้แตกแล้ว ทากรดโซเดียมซลิเกต แล้วนำไปต้มจะทำให้ได้ผ้าที่มีรอยต่างของสีตามเส้นเทียนที่แตกบนผ้า อีกทั้งยังมีเทคนิคการซ้อนสี ที่ทำให้ผ้าออกมาได้หลากหลาย และสดใส และเทคนิคการทำให้สีต่างโดยใช้เกลือวางบน กรดโซเดียมซลิเกต ก็จะทำให้ได้สีที่ฟุ้งต่าง ทำให้ลวดลายของผ้ามีมิติยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การออกแบบแบรนด์แฟชั่น – หลักการออกแบบ

แบรนด์ และลายเสื้อผ้า

4.1 การออกแบบแบรนด์

ปรีดี นุสกุลสมปราถนา (2564) กล่าวว่า การออกแบบแบรนด์ดี ดีไซน์ (Branding Design) หรือการออกแบบการสร้างแบรนด์ถือเป็นจุดเริ่มต้นของกรอบความคิดในการออกแบบแบรนด์หรือสร้างแบรนด์ใหม่ๆ เพื่อแจ้งเกิดในตลาด ซึ่งการออกแบบการสร้างแบรนด์นั้นจะส่งผลโดยตรงกับผู้บริโภค โดยใช้หลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์ต่างๆ เพื่อที่จะสร้างแบรนด์ดีให้แตกต่าง และน่าสนใจ เพื่อแข่งขันกับคู่แข่งทางการตลาด การที่เราจะสร้างแบรนด์ ขึ้นมา มีขั้นตอนดังนี้

4.2 การหาข้อมูล (Research)

การหาข้อมูลเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างแบรนด์ สามารถต่อยอดสร้าง Storytelling เรื่องราวให้กับแบรนด์ได้ และสามารถกำหนดทิศทางการออกแบบดีไซน์ ให้กับภาพรวมแบรนด์ได้อีก โดยในที่นี้ข้าพเจ้าได้ทำการลงพื้นที่ ไปที่จังหวัดปัตตานี เพื่อที่จะเข้าไปค้นหาข้อมูลการทำผ้าบาติก และการหาข้อมูล ของวัฒนธรรม สถานที่ เพื่อนำข้อมูลทั้งหมดมารวบรวมสร้างเป็นแบรนด์เสื้อผ้าขึ้นมา

4.3 การกำหนดเป้าหมาย

การตั้งกลุ่มเป้าหมายขึ้นมาเพื่อให้การออกแบบแบรนด์ได้ประสิทธิผลมากขึ้น โดยทางแบรนด์ ตานี ได้กำหนด กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มวัยรุ่น อายุระหว่าง 22- 35 ปี ทั้งนี้มีการใส่ข้อมูลเชิงลึก (Insight) ไปด้วย กำหนดไว้ว่า ต้องเป็นผู้ที่ชื่นชอบในงานฝีมือ แชนด์เมต และมีความเข้าใจชื่นชอบเกี่ยวกับแฟชั่น เนื่องจากแบรนด์ ตานี เป็นแบรนด์ผ้าบาติกแบบแฮนด์เมต (Hand Made) การกำหนดกลุ่มเป้าหมายของแบรนด์ยังสามารถควบคุมทิศทางของแบรนด์ได้อีกด้วย รวมถึงการดีไซน์ ออกมาแบบไหนให้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด

4.4 ศึกษาการตลาดจากคู่แข่ง

การศึกษาจากกลุ่ม คู่แข่งก็เป็นการที่พัฒนาให้แบรนด์ของเรามีความแตกต่าง และน่าสนใจมากขึ้น แบรนด์ ตานี บาติก ได้ทำการศึกษา คู่แข่งภายในจังหวัดปัตตานีเอง และ จังหวัดอื่นๆ ใน

เรื่องของการ โพรโมท การทำสื่อ การประชาสัมพันธ์ รวมถึงการออกแบบ CI หรือกระทั่งการวิเคราะห์ตัวสินค้าที่แตกต่าง

รูปภาพที่ 4.1 ความแตกต่างระหว่างแบรนด์อื่น

รูปภาพที่ 4.2 Marketing Mix ของแบรนด์ ตานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 งานดีไซน์ (Design)

รูปแบบงานดีไซน์ ควรสื่อสารให้ชัดเจน และแสดงความเป็นตัวเองของแบรนด์ คุณคือใคร เป้าหมายของแบรนด์คืออะไร อะไรคือคุณค่าของแบรนด์ ยิ่งชัดเจนเท่าไรก็ยิ่งทำให้แบรนด์นั้น แข็งแกร่งและโดดเด่นมากยิ่งขึ้น เพราะการออกแบบไม่ใช่แค่เพียงโลโก้แต่มันคือการเล่าเรื่องราวของแบรนด์ (Brand Story) ทั้งหมดที่ถ่ายทอดออกมาสู่อัตลักษณ์ของแบรนด์ ทั้งโลโก้ สี ตัวหนังสือ สโลแกน ภาพที่ใช้ การออกแบบสื่อต่างๆ เป็นต้น นับเป็นหน้าที่ของทีมออกแบบที่ต้องเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึงรายละเอียดของแบรนด์และนำมาตกผลึกใช้ในงานออกแบบต่างๆ ควรทำ Brand Guideline ไว้เสมอ เพื่อเป็นตัวยึดหลักของแบรนด์ โดยมีการระบุข้อกำหนดว่าสามารถใช้องค์ประกอบอะไรกับสื่อรูปแบบไหนได้บ้าง อะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ โลโก้มีรูปแบบ ใ้กับอะไรได้บ้าง เป็นต้น และจำเป็นต้องมี จุดมุ่งหมาย (Brand Purpose) วิสัยทัศน์ (Vision) พันธกิจ (Mission) คุณค่า (Values) เข้าไปด้วยเช่นกัน

หลักการการทำ Brand guide line ของแบรนด์ ตานี มีดังนี้

- 1) Grid Format ตราสัญลักษณ์บนตารางกริด
- 2) LOGO Clear Space ข้อกำหนดพื้นที่รอบตราสัญลักษณ์
- 3) Colour Usage ข้อกำหนดการใช้สี
- 4) Usage Minimum size
- 5) Typography and Imagery
- 6) Graphic Element

1 Grid Format ตราสัญลักษณ์บนตารางกริด

รูปภาพที่ 4.3 ตัวอย่าง Grid Format ของแบรนด์ ตานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4 Usage Minimum size

รูปภาพที่ 4.6 ตัวอย่าง Usage Minimum size ของแบรนด์ ตานี

5 Typography and Imagery

ARIAL
A B C D E F G H I J K
L M N O P Q R S T U V W
X Y Z

a b c d e f g h i j k l m n o
p q r s t u v w x y z

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

ARIAL
A B C D E F G H I J K
L M N O P Q R S T U V W
X Y Z

a b c d e f g h i j k l m n o
p q r s t u v w x y z

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

DB ADMAN ROUNDED X
 ลจกขมอ สขบ กขงอจจขคณ
 ออกลกขบปขชอขกขบข
 คขขจจจ

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

TYPOGRAPHY HEADLINE

FONT ARIAL
 ใช้ BOLD ในกรณีเป็น Head Line

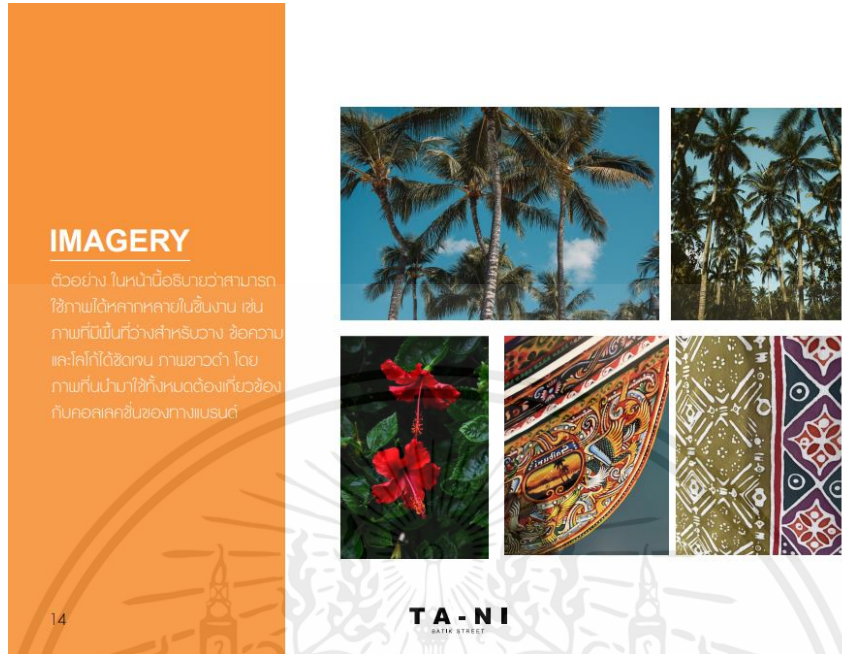
SUB HEADLINE & BODYTEXT

FONT ARIAL
 ใช้ Regular ในการเป็น Sub Head line

FONT DB ADMAN ROUNDED X
 ใช้ light ในการเป็น Sub Head line

รูปภาพที่ 4.7 ตัวอย่าง Typography ของแบรนด์ ตานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 4.8 ตัวอย่าง Imagery ของแบรนด์ ตานี

6 Graphic Element

รูปภาพที่ 4.9 ตัวอย่าง Graphic element ของแบรนด์ ตานี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูล และ แนวคิดในการสร้างสรรค์

5.1 แนวคิดการสร้างแบรนด์ ตานี (Ta-ni)

แบรนด์ตานีเริ่มมาจากการ อยากสนับสนุนยกระดับและส่งเสริมด้านดีไซน์ ให้กับแบรนด์ผ้าบาติก ในจังหวัดปัตตานี ด้วยการคิดค้นลวดลายใหม่ๆ เพื่อนำเสนอเรื่องราวของเมืองปัตตานีให้เด็กรุ่นใหม่รู้จักและกลับมาท่องเที่ยวเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ของชาวชุมชนปัตตานี โดยตัวแบรนด์ตั้งกลุ่มเป้าหมายสำหรับคนรุ่นใหม่ที่สนใจในผ้าไทยบาติก โดยแบรนด์ตานี มาจาก คำว่า “ ต้าหนี ” ในภาษาจีนที่ชาวจีนเรียกเมืองปัตตานี จึงเป็นที่มาของชื่อแบรนด์

5.1.1 ตราสัญลักษณ์ / โลโก้แบรนด์ (LOGO)

โลโก้ของแบรนด์ ตานี ถอดมาจาก ภาษาอาหรับ โดยภาษาอาหรับเป็นภาษาถิ่นในทางภาคใต้ที่ใช้ พูดกันในแถบ 3 จังหวัดชายแดนใต้ ข้าพเจ้าจึงได้นำแนวคิดอักษรประดิษฐ์ของชาวมุสลิม เข้ามาใช้ในการออกแบบ โลโก้ของแบรนด์ และมีการ ปรับให้มีความสตรีทมากขึ้นให้เข้ากับแบรนด์เสื้อผ้า ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

รูปภาพที่ 5.1 โลโก้ของแบรนด์ ตานี

ตัวอย่างของ อักษรอาหรับ ที่มีต้นกำเนิดมาจากภาษาอาหรับ

ج	jm	ث	tha	ت	ta	ب	ba	ا	alif
ذ	dzal	د	dal	خ	ha	ح	ha		
ص	shad	ش	shin	س	sin	ز	zal	ر	ra
غ	ghain	ع	ain	ظ	dzo	ط	tha	ض	chad
ك	kaf	ق	qaf	ف	fa	ن	na	ي	ya
و	wau	ن	nun	م	mim	ل	lam	ا	alif
ي	ya	هـ	hamzah	لا	lam alif	هـ	ha	و	wa

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 5.2 ภาษาวิ ที่อิงมาจากภาษาอาหรับ

5.2 Collection Welcome to Pattani

คอนเซ็ปของคอลเลคชันนี้ คือการที่ข้าพเจ้าอยากนำเสนอเรื่องราวของ เมืองปัตตานีมาเล่าผ่านเป็นเรื่องราวบนลายผ้า โดยนำเรื่องราวของ วัฒนธรรมและชีวิตการเป็นอยู่ ในลวดลายข้าพเจ้าจะแบ่งลายผ้าออกเป็น 4 ลาย 3ลายเป็นลายของผ้าที่ไปตัดเป็นเสื้อ และ1ลาย นำไปทำเป็นลายของกระเป๋

5.2.1 Mood And Tone ของ Collection นี้

ในคอลเลคชันนี้ข้าพเจ้าใช้สี เหล่านี้เป็นหลัก โดยสีที่ข้าพเจ้าเลือกมานั้น ให้ความรู้สึก เหมือนเมืองทะเล และสดใส สีฟ้า ที่เปรียบเหมือน ฤดูฝน และ สี โทนส้ม เหมือนฤดูร้อน เหมือนกับทางภาคใต้ที่ มีแค่2 ฤดู

รูปภาพที่ 5.3 รูปของโทนสี

5.3 การวิเคราะห์ลวดลายใน Collection

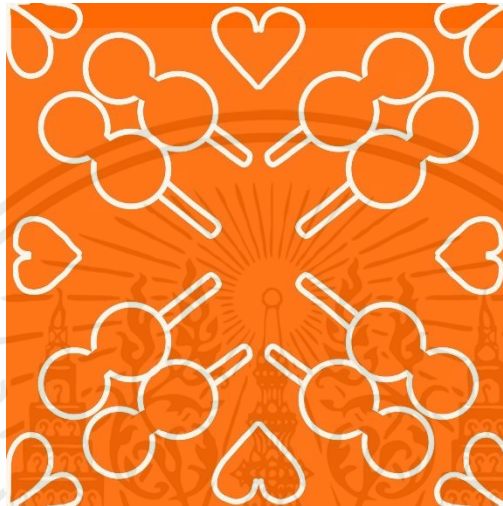
ลายที่1 ความเป็นมาของลวดลายชิ้นนี้คือ ความเป็นอยู่ร่วมกันของ 3 เชื้อชาติ ได้แก่ไทยจีน มลายู ลวดลายในผ้าชิ้นนี้ จึงมีการผสมระหว่าง ลายของจีน , ไทย และ มุสลิมอยู่ด้วยกัน โดยนำฟอร์มของ ดอกขบาที่เป็นสัญลักษณ์ของชาวมุสลิม มา Flip เข้าหากันให้มีลักษณะคล้ายผีเสื้อ แล้วเติมลวดลายของจีนลงไป สื่อถึงความหมาย พหุวัฒนธรรมร่วมกันของ 3 สัญชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

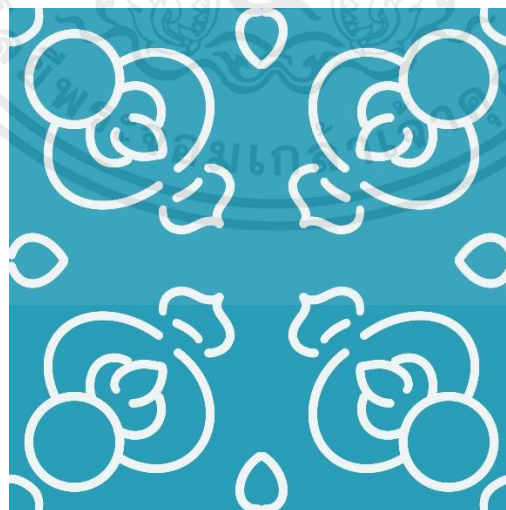
รูปภาพที่ 5.4 ลายผ้าที่1

ลายที่2 ลายนี้ จะนำอาหารที่เป็นสตรีทฟู้ดของจังหวัดปัตตานีมาเป็นลายหลัก คือลายไก่กอ และ เป็นไก่เสียบไม้ย่าง ชูบกะทิละเครื่องเทศทำให้ตัวไก่มีสีออกส้ม มีกลิ่นที่หอมและเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะตัว ข้าพเจ้าจึงถอดฟอร์ม ของตัวไก่ออกมาให้เป็นเรขาคณิต เพื่อให้ดูน่ารักมากขึ้น และง่ายต่อการพิมพ์

รูปภาพที่ 5.5 ลายผ้าที่ 2

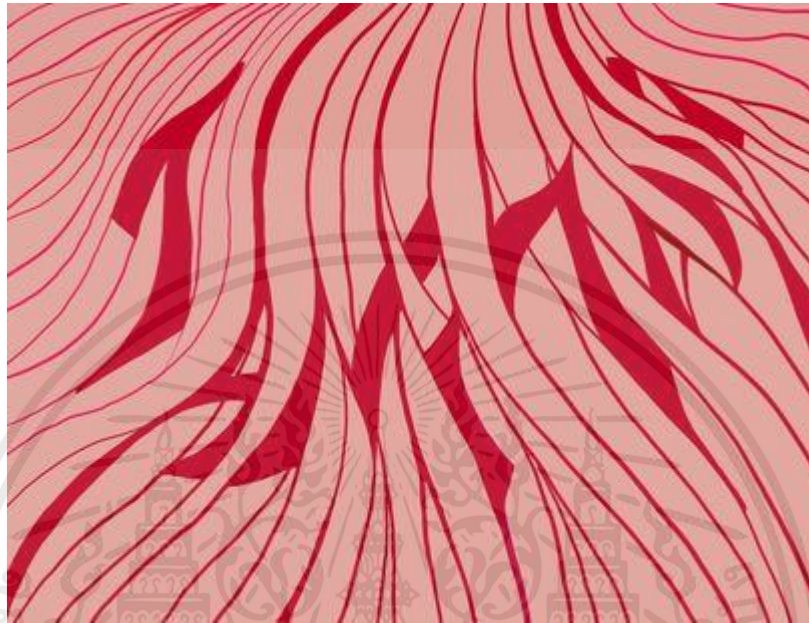
ลายที่3 ลวดลายที่3 ถอดมาจาก รูปทรงของสถาปัตยกรรมของ มัสยิดกลางปัตตานี ที่เป็น ศูนย์รวมจิตใจของชาวมุสลิมในเมืองปัตตานี

รูปภาพที่ 5.6 ลายผ้าที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลายที่4 ลวดลายที่มาจากกรนำ ฟอรัมของลายบนดอกชบา เป็นดอกไม้ประจำจังหวัดปัตตานี ถอดออกมา แล้ว ใส่ Typography ตามฟอรัมของลายดอก

รูปภาพที่ 5.7 ลายผ้าที่4

ลวดลายเสริมเพิ่มเติม

ลายเสริมที่1 เป็นการถอดฟอรัมของ ดอกชบาดอกไม้ประจำจังหวัด เข้ามาผสมผสานกับ อักษรวิจิตรของมลายู และ การใส่ Element ของจีนลงไปด้วย เพื่อแสดงให้เห็นถึง 3 เชื้อชาติที่อยู่ร่วมกัน

รูปภาพที่ 5.8 ลายผ้าเสริม 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

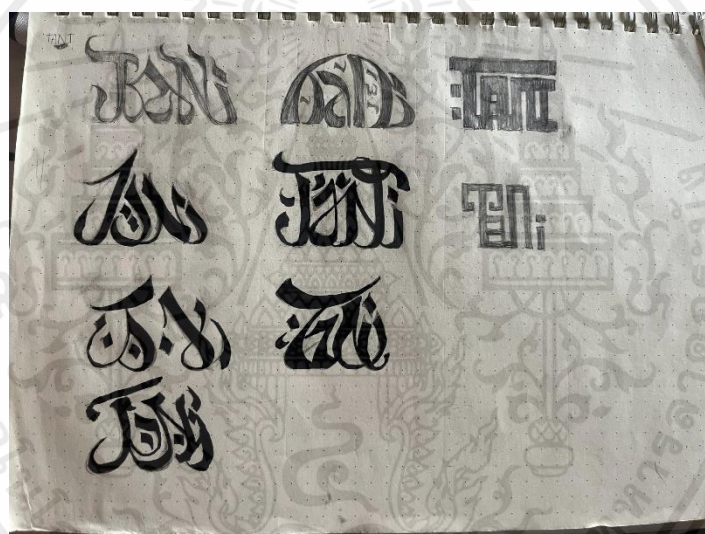
การออกแบบ

6.1 การออกแบบและพัฒนาแบบร่าง

ข้าพเจ้าได้ ออกแบบแบบร่าง เป็น ส่วน ของงานทั้งหมด

แบบร่างโลโก้ / LOGO

ข้าพเจ้าได้ทำโลโก้ให้เลียนแบบมาจากอักษรวิจิตรของทางภาคใต้ ให้เหมือนอักษรอาหรับแต่ยังอ่านให้เป็นภาษาอังกฤษได้อยู่ เป็นคำว่า Tani (ตานี)

รูปภาพที่ 6.1 แบบร่าง 1

รูปภาพที่ 6.2 แบบร่าง 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การตัดเย็บของชุดที่2 ลวดลายไก่ออกและ ตัดเย็บเป็นเป็นเสื้อสายเดี่ยวโดยสายที่คล้องเป็น ลูกบิด และตรงกลางหน้าอก เว้าลงไปตาม Curve ของหน้าอก ตรงกลางปักโลโก้ ตาฉี่

แบบร่างชุดที่3

ชุดที่3 มีแรงบันดาลใจมาจาก สถาปัตยกรรมมัสยิด โดยผลงานแบบร่างชิ้นนี้ตั้งใจให้ทำเป็นเสื้อ ฟรีไซส์สามารถสวมใส่ได้ เนื่องจากออกแบบอย่างยืด ด้านข้างเย็บให้เข้ากับสรีระร่างกาย ด้านล่าง ปล่อยชาย

รูปภาพที่ 6.5 แบบร่างที่ 5

แบบร่างกระเป๋า ที่

ใช้ กระเป๋าทรงสี่เหลี่ยมผืนผ้า ด้านในทำด้วยใยธรรมชาติ โดยทำลายผ้าออกมาแล้วไปเย็บติด

รูปภาพที่ 6.6 แบบร่างที่ 6

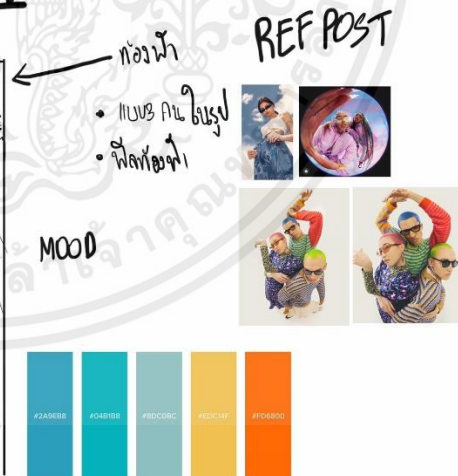
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 6.7 แบบร่างที่ 7

6.3 แบบร่างโปสเตอร์

SKETCH Poster 1

รูปภาพที่ 6.8 แบบร่างที่ 8

แบบร่างโปสเตอร์ ที่อยากให้ Mood and Tone มีความสดใส และ ให้เห็นตัวโปรดักซ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4 แบบร่างผลิตภัณฑ์

รูปภาพที่ 6.9 แบบร่างที่9

แบบร่างของ Package ถุงกระดาดข ใสของแบรนด์ตานิ ใช้สีดำ เป็นสีพื้นเพื่อให้ดูมีความสตรีทยิ่งขึ้น

6.5 แบบร่าง รูปเล่ม

รูปภาพที่ 6.10 แบบร่างที่10

แบบร่างเล่ม คอลเลคชั่นในแบรนด์ตานิ โดยภายในเล่มจะเน้นให้เห็นโปรดักซ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

ชิ้นผลงาน

7.1 โลโก้ / LOGO

รูปภาพที่ 7.1 ผลงานจริง 1

เป็นโลโก้ที่ผ่านการตัดทอนให้ อ่านง่ายมากขึ้น และยังมีความเป็น Street

7.2 ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกาย

รูปภาพที่ 7.2 ผลงานจริง 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 7.3 ผลงานจริง3

รูปภาพที่ 7.4 ผลงานจริง4

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 7.5 ผลงานจริง5

7.3 Package

รูปภาพที่ 7.6 ผลงานจริง6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.4 รูปเล่ม

รูปภาพที่ 7.7 ผลงานจริง 7

7.5 Poster / โปสเตอร์

รูปภาพที่ 7.8 ผลงานจริง8

7.6 รุปรวมผลงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปภาพที่ 7.9 ผลงานจริง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 8

บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ

8.1 บทสรุป

ผลงานศิลปนิพนธ์ แบรินด์แฟชั่นผ้าบาติกชิ้นนี้สร้างขึ้นมา เพื่อสนับสนุนผ้าบาติกในชุมชน ปัตตานีให้เกิดการพัฒนาต่อยอด ให้เกิดรายได้ภายในชุมชน และพัฒนาลวดลายของผ้าบาติกให้มีความทันสมัย และสามารถเข้าถึงคนทั่วๆไปได้ง่ายมากขึ้น โดยผลงานชิ้นนี้ข้าพเจ้าหวังว่าจะมีเด็กๆในอนาคตสามารถนำไปต่อยอดพัฒนาแบรนด์ชุมชน ให้ยั่งยืน

ผลงานชิ้นนี้ข้าพเจ้านั้นพอใจเป็นอย่างยิ่ง ถึงแม้จะสามารถพัฒนาไปได้อีกด้วยอุปสรรคของเวลา

8.2 ปัญหา และ ข้อจำกัดทางการศึกษา

- 8.2.1 การลงพื้นที่ ด้วยความที่ จังหวัด ปัตตานีเป็นพื้นที่ห่างไกลทำให้การเดินทางลงไปหาข้อมูลนั้นยากลำบาก และบวกกับ สภาพอากาศที่มีมรสุมเข้า อย่างไม่ทันตั้งตัว ทำให้การเก็บข้อมูลอาจคลาดเคลื่อน
- 8.2.2 การทำผ้าบาติก ข้าพเจ้ายังเป็นมือใหม่ในการทำผ้าบาติก ทำให้การทำผ้า1ผืนค่อนข้างใช้เวลาด้วยสถานที่ค่อนข้างจำกัดทำให้ การทำงานไม่ค่อยสะดวก
- 8.2.3 การตัดเย็บ ปัญหาที่ช่างบางท่านอาจทำให้งานออกมาไม่เหมือนที่หวัง ทำให้เสียบางตัว ผิดสเกลงาน

8.3 ข้อเสนอแนะ

ข้าพเจ้ายินดีเป็นอย่างยิ่ง หากมีใครก็ตามได้อ่านวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าแล้วมีแรงบัลดาลใจ ในการ สร้างชิ้นงาน ที่สามารถต่อยอดให้กับตัวผู้อ่านเอง หรือ สังคม ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดี

บรรณานุกรม

ปรีดี นกุลสมปรารถนา. 2564. การทำ Branding Design ให้โดดเด่นไม่เหมือนใคร

[Online]. เข้าถึงได้จาก :

<https://www.popticles.com/branding/ways-to-do-outstanding-branding-design/>

สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (CEA). 25 ธันวาคม 2563. Patani multicultural City

[Online]. เข้าถึงได้จาก :

<https://readthecloud.co/pattani-creative-economy-storytelling/>

คุณ สรวุฒิ เดชกมล ทอศิลป์ภาคใต้ สถาบันศึกษาวัฒนธรรมกัลยาณิวัฒนา มหาลัยสงขลานครินทร์.

ให้สัมภาษณ์, 4 มกราคม 2566. อาภาณุช แซนสะอาด ผู้สัมภาษณ์. **ข้อมูลพื้นที่3จังหวัด**

ชายแดนภาคใต้และวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี.

จुरีรัตน์ บัวแก้ว. 2540. ทักษะฝีมือช่างทอและการใช้วัสดุทอผ้า

[Online]. เข้าถึงได้จาก :

http://www.geog.pn.psu.ac.th/Ancient63/Fabric_juantani.html#about

ข้อมูลท้องถิ่นใต้. 2018. ประเพณีแห่นก (The tradition of birds)

[Online]. เข้าถึงได้จาก :

<https://clib.psu.ac.th/southerninfo/content/1/ef33100a>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล อาภาณุช แสนสะอาด
วัน เดือน ปีเกิด 6 สิงหาคม พ.ศ 2543
ที่อยู่ 89/728 หมู่ 3 ซอย12 ตำบล บางศรีเมือง อำเภอ เมือง
 จังหวัด นนทบุรี 11000 เบอร์โทร 0841592283

ประวัติการศึกษา

2559 โรงเรียน วัดเขมาภิรตาราม
 2562 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประสบการณ์การทำงาน

2565 บริษัท โดนต์ส์-ปีเคเค (กราฟิคดีไซน์เนอร์)

ผลงาน

2566 ผลงาน แบนด์เสื้อผ้าแพชชั่นบาติก แนวสตรีทแวร์เพื่อส่งเสริม
 อุตสาหกรรมพื้นบ้านบาติก ในจังหวัดปัตตานี